

Юрасова Д. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Формування ринкових відносин і конкурентного середовища взаємопов'язані між собою, а їх взаємозв'язок виражається в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства. Конкуренція є рушійною силою світового ринкового розвитку, яка змушує учасників ринку постійно змагатися між собою для найкращого задоволення потреб сучасних споживачів, удосконалювати свою діяльність, підвищувати якість та ефективність виробництва та надання послуг. «Конкурентоспроможність – властивість товару, послуги, суб'єкта ринкових відносин виступати на ринку нарівні з присутніми там аналогічними товарами, послугами або конкуруючими суб'єктами ринкових відносин».

Ключовим словом тут є нарівні, тобто товар (послуга) як суб'єкт ринку має бути не гірше, ніж аналогічні товари (послуги) або суб'єкти ринку. При цьому виділяються конкурентоспроможність товарів (послуг) та конкурентоспроможність суб'єктів ринку. Професор Р. А. Фатхутдинов визначає конкурентоспроможність як «...властивості об'єктів, що характеризує ступінь задоволення конкретної потреби в порівнянні з кращими аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку. Конкурентоспроможність може розглядатися щодо таких об'єктів, як нормативні акти, науково-методичні документи, проектно-конструкторська документація, технологія, виробництво, продукція, що виробляється (услуга, що надається), нерухомість, працівник, інформація, фірма, регіон, галузь, країна в цілому» [1].

Розгорнуте визначення поняття конкурентоспроможності було запропоновано Л. П. Кураковим: «Конкурентоспроможність – рівень переваг чи відставок фірми, підприємства, організації по відношенню до інших учасників – конкурентам на ринку всередині країни і за її межами, визначається за такими параметрами, як технологія, кваліфікація персоналу, якість, політика торгівлі та ін.

Аналізуючи поняття конкурентоспроможності у боротьбі між підприємствами та впровадження процесу виведення підприємства на новий рівень, актуальним є загальний розгляд фінансово-господарської діяльності підприємств, аналіз технологій, стратегій, структури, аналіз даних процесів, починаючи з метою існування підприємства та закінчуючи методами впровадження інновацій. Це дозволить виявити слабкі місця в управлінсько-організаційній діяльності підприємства та дає змогу сформулювати поради щодо шляхів удосконалення політики підприємства, впровадження інноваційних технологій та удосконалення управлінської структури. Все більше уваги приділяється поняттю конкуренції та методам конкурентної боротьби на ринку. Поняттями, пов'язаними з конкуренцією, такими як конкурентоспроможність, фактори успіху тощо, цікавилися та цікавляться велика кількість науковців, адже існування компаній на ринку не може не супроводжуватися впливом інших підприємств.

Вагомі внески у дослідження сутності та проявів конкуренції зробили такі зарубіжні вчені, як А. Сміт, Фрідріх А. фон Хайек, М. Портер, Г. Менш, Х. Фрімен, Й. Шумпетер, М. Мескон, Р. А. Фатхутдинов, які розробили фундаментальні положення теорії економічної конкуренції та конкурентоспроможності, звертали увагу на нові методи її підвищення.

Й. Шумпетер визначав конкуренцію як суперництво старого з новим, з інноваціями. Нобелівський лауреат з економіки, австрійський учений Фрідріх А. фон Хайек відзначає, що конкуренція – процес, за допомогою якого люди одержують і передають знання. Вчення М. Портера часто використовується в аналізі діяльності підприємств не лише с теоретичної точки зору, але й практичної, розробляючи стратегії розвитку. М. Портер вважає, що конкурентоспроможність відбиває продуктивність використання окремих матеріальних та не матеріальних ресурсів [2].

Існує кілька способів оцінки конкурентоспроможності формування:

- на базі теорії ефективної конкуренції;
- на основі теорії рівноваги;
- матричні методи;
- метод І. Ансоффа;

- на основі фінансового підходу;
- з позицій якості.

Оцінка з позицій теорії ефективної конкуренції акцентується на визначенні конкурентоспроможності галузі, що не зовсім прийнятне для окремої транспортної організації.

Відповідно до теорії рівноваги конкурентоспроможність організації залежить від її здатності використовувати показники виробництва з більшою продуктивністю, ніж інші. Дана теорія застосовується в умовах розвиненої конкуренції.

Велика частина авторів згодні в думці, що традиційними оцінками показників роботи інших організацій на ринку послуг (виконання договірних завдань за об'ємами перевезень, вантажообігу, доходів і прибутку) не вичерпується перелік умов, що впливають на якість обслуговування клієнтів.

Механізм управління якістю транспортного обслуговування має виконувати єдину цінність та цілі обслуговування клієнтів транспортних організацій, що відображається в таких показниках, як своєчасність, повнота, збереження вантажів, економічність, екологічність та конкурентоспроможність.

Впровадження якісної системи управління конкурентоспроможністю на підприємстві дозволить активізувати діяльність працівників, покращити роботу управлінського персоналу, прискорити комунікаційні зв'язки, удосконалити організаційну структуру, що призводить до загального підвищення конкурентоспроможності підприємства та ефективності його діяльності.

Список використаних джерел:

1. Porter M. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. – N.Y.:Free Press. – 1980.
2. Наукова бібліотека «Буковина» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://buklib.net>
3. Інформаційний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.studyport.net>
4. Електронна бібліотека економіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.if.ua>
5. Дикань В.Л. Забезпечення конкурентостійкості підприємства / В.Л. Дикань. – Х. : Основа., 1995. – 160 с.
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Стадник В. В. Менеджмент / В. В. Стадник, М.А. Йохна // Академвидав. – 2003. – 464 с.
8. Чернега В. В. Конкурентостійкість підприємств та механізми її забезпечення / В. В. Чернега. – К. : ППК ДСЗУ, – 2008. – 235 с.
9. Гринько Т. В. Напрями вдосконалення економічного механізму конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / Т. В. Гринько // Теоретичні та прикладні аспекти підвищення конкурентоспроможності підприємств : колект. моногр. у 4 томах. – 2013. – №2. – С. 111–121.